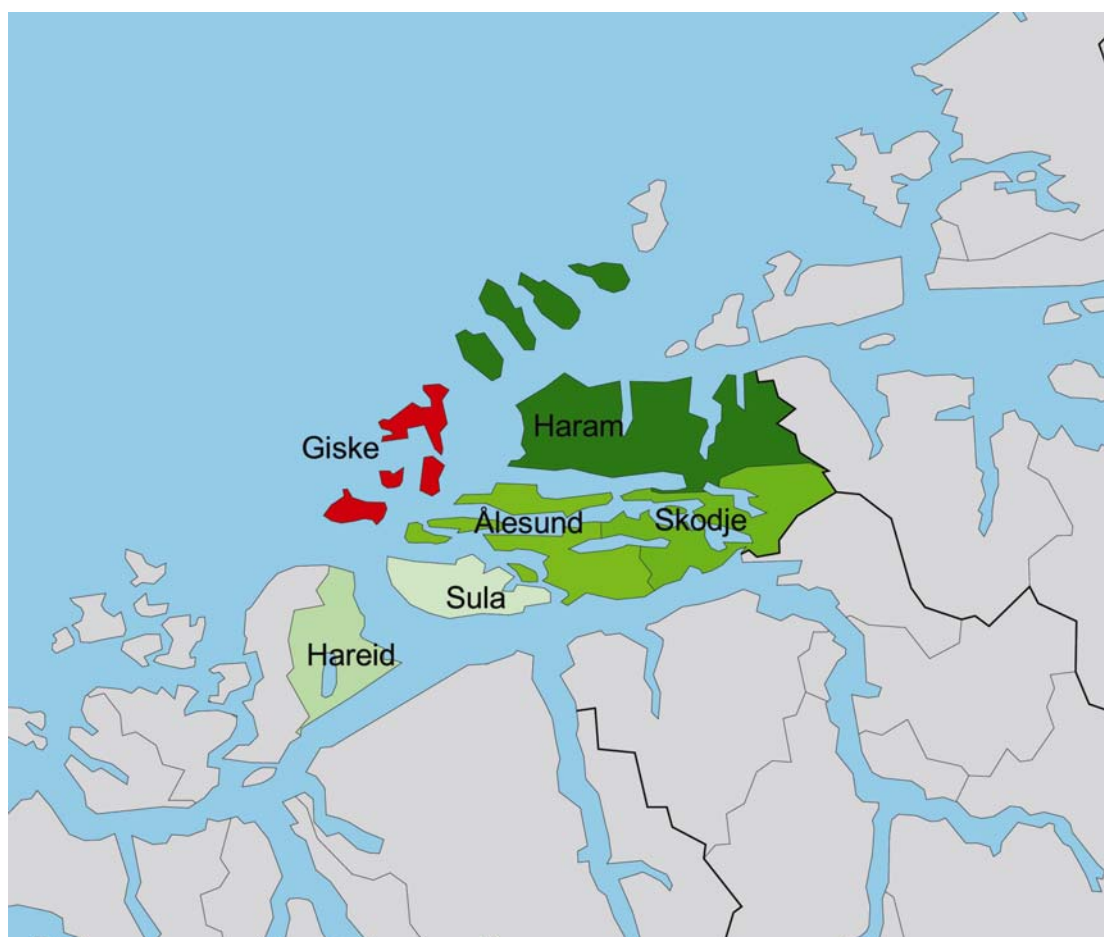

Næringsanalyse for Giske

Av
Knut Vareide

Telemarkforskning-Bø
Arbeidsrapport 27/2007

Forord

Denne næringsanalysen er utarbeidet på oppdrag fra Giske Kommune.

Næringsanalysen baserer seg på tilgjengelig statistikk, som er innhentet fra Brønnøysundregisteret, Credit Inform AS og Statistisk Sentralbyrå. Formålet med næringsanalysen er å vise hvordan næringsutviklingen har vært i Giske de siste årene, sammenliknet med andre deler av landet og nabokommuner.

Forsker Knut Vareide har gjennomført analysene og skrevet denne rapporten.

Bø 20. november

Knut Vareide

Telemarksforsking-Bø

© Telemarksforsking-Bø 2007
Arbeidsrapport nr. 27/2007
ISSN 0802-3662

Telemarksforsking-Bø
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf: 35 06 15 00
Fax: 35 06 15 01
www.telemarksforsking.no

Innhold

Forord.....	2
Innhold.....	3
Oppsummering	4
Befolkning	5
Arbeidsplasser og næringsstruktur.....	7
Pendling	9
Attraktivitet.....	11
Vekst	14
Lønnsomhet.....	15
Nyetableringer	16
Næringslivsindeksen.....	17

Oppsummering

Giske har hatt en positiv utvikling i folketallet de siste årene. Dette skyldes først og fremst et positivt fødselsoverskudd. Det har vært netto utflytting fra Giske til andre deler av landet de siste årene, men utflyttingen har vært relativt liten.

Giske har en stor del av næringslivet innen fiske, oppdrett og næringsmiddelindustri. I disse næringene gikk det tapt mange arbeidsplasser i perioden 2000-2003. Veksten i andre næringer har ikke kunnet veie opp for dette tapet, slik at det er færre arbeidsplasser i privat næringsliv i Giske i 2006 enn i 2000.

Nedgangen i arbeidsplasser har imidlertid blitt kompensert gjennom at flere har pendlet til Ålesund.

Giske synes å være en attraktiv kommune som bosted. Til tross for en nedgang i antall arbeidsplasser, er utflyttingen mindre enn forventet. Nærheten til et stort og økende arbeidsmarked i Ålesund har nok betydd mye for dette.

Næringslivet i Giske har en stor andel vekstforetak i 2006. Her har framgangen vært stor i de siste årene, ettersom det var svært liten andel vekstforetak i 2002 og 2003.

Lønnsomheten i næringslivet i Giske har også blitt sterkt forbedret i samme periode. Det er imidlertid fremdeles en lav andel lønnsomme foretak i Giske, sammenliknet med andre deler av landet.

Etableringsfrekvensen i Giske, målt med antall nyregistrerte foretak i prosent av beholdningen av foretak, er høyere enn gjennomsnittet for Møre og Romsdal. Selv om etableringsfrekvensen er lavere enn landsgjennomsnittet, er det likevel relativt mange nyetableringer for en kommune med den bransjestrukturen som Giske har.

Når vi gjør en samlet vurdering av næringsutviklingen i Giske med næringslivsindeksen, framtrer næringslivet som vellykket i 2006. Det har vært en svært positiv utvikling etter 2002, da næringsutviklingen i kommunen var svært dårlig.

Befolkning

I dette kapitlet presenteres befolkningsutviklingen i Giske og nabokommuner. Data er hentet fra statistikkbanken i SSB.

Folketallsutvikling i Giske 1951-2007

Folketallet i Giske har, med unntak av noen få enkeltår, hatt kontinuerlig vekst siden 1951.

Folketallet steg ganske sterkt på 50-, 60- og 70-tallet.

På 80-tallet var det nesten ikke vekst, og det var flere år med nedgang i befolkningen.

På 90-tallet begynte veksten å ta seg opp igjen, og det har vært vekst i folketallet hvert år siden 1996.

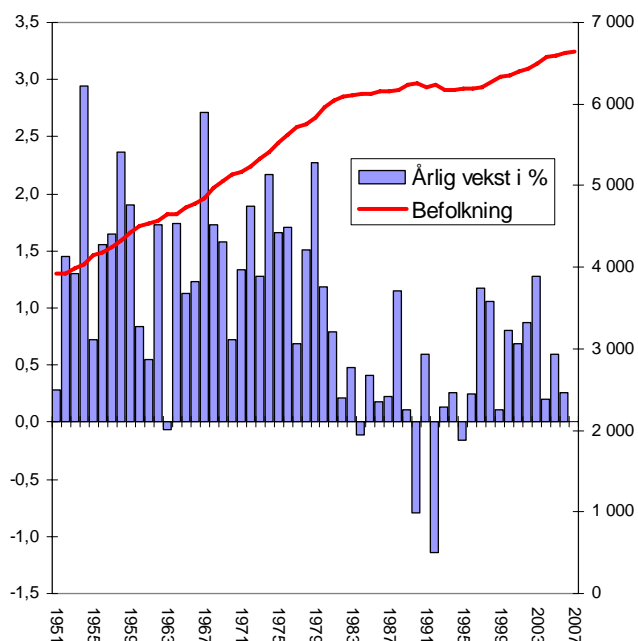
Befolkningsutvikling i Giske og nabokommuner

Giske ligger i en region med vekst i folketallet. De fleste av nabokommunene har også hatt vekst i folketallet.

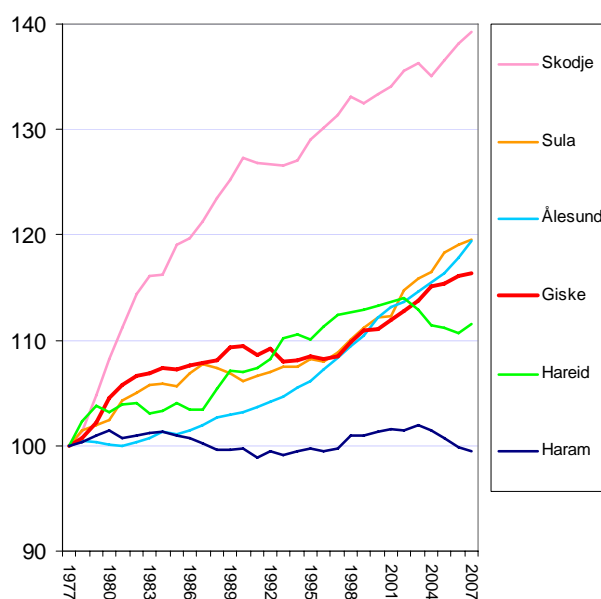
Skodje har hatt den sterkeste veksten i hele perioden, mens Haram har hatt nedgang i befolkningen.

Vi ser at Giske hadde stagnasjon i befolkningen fra omtrent 1980 til 1995. Andre kommuner i regionen, som Skodje, Ålesund og Hareid, hadde vekst i samme periode.

I de siste ti årene har imidlertid Giske hatt god utvikling i befolkningen, sammen med Ålesund, Sula og Skodje. Hareid har ikke hatt samme vekst som Giske de siste årene.

Figur 1: Utviklingen i folketallet i Giske (høyre akse) og årlige vekstrater (venstre akse).

Figur 2: Folketall i Giske og nabokommuner, indeksert slik at 1977 = 100. Data: SSB.

Endring folketall etter 2000

I figuren til høyre er endringen i folketallet fra 1. januar 2000 til 1. januar 2007 vist.

Sula og Ålesund har sterkest vekst, med omtrent en prosent årlig vekst i befolkningen etter 2000.

Giske og Skodje har hatt nesten like sterk vekst.

Haram og Hareid har hatt nedgang i befolkningen siden 2000.

Figur 3: Prosentvis endring i folketall fra 1. jan 2000 til 1. jan 2007.

Befolkningsendringer etter 2000

I figuren til venstre er befolkningsendringene etter 1. januar 2000 brutt ned på fødselsoverskudd (fødte - døde), netto innenlands flytting og netto innvandring fra utlandet.

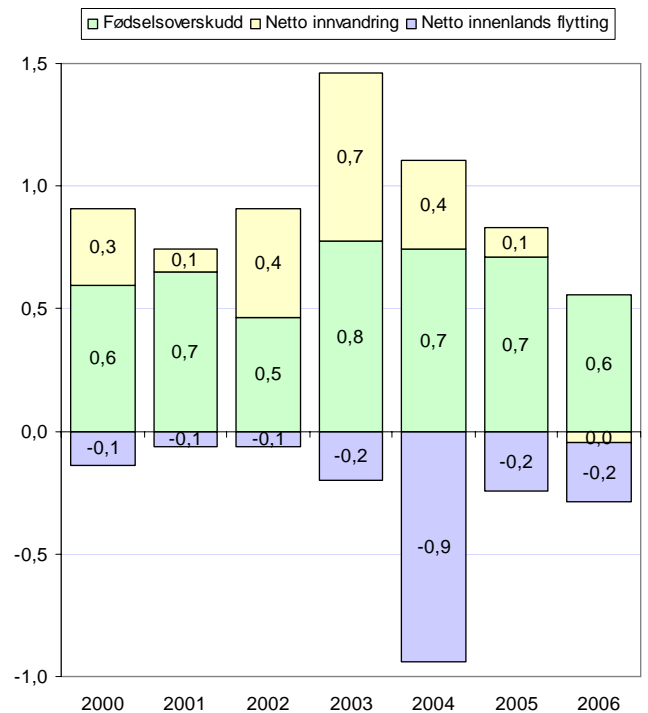
Det er først og fremst et stort fødselsoverskudd som er årsaken til befolkningsveksten i Giske. Etter 2000 har fødselsoverskuddet variert mellom 0,5 og 0,8 prosent av folketallet.

Det har vært netto innenlands utflytting hvert år. Netto utflytting har vært ganske lav i de fleste årene, unntatt i 2004, da det var ganske stor utflytting.

Innvandring bidro ganske kraftig til befolkningsveksten i 2002, 2003 og 2004. I de to siste årene har ikke innvandringen bidratt noe særlig til befolkningsveksten.

Det er mulig at den store utflyttingen i 2004 for en stor del besto av innvandrere som kom til kommunen de tre siste årene. Innvandrere har større mobilitet enn andre, og flytter derfor ofte ut av kommunen de innvandret til.

På den andre siden hadde Giske et stort fall i antall arbeidsplasser i 2002 og 2003. Dette kan også ha bidratt til utflytting.

Figur 4: Fødselsoverskudd, netto innvandring og netto innenlandsk flytting mellom 1. jan 2000 og 1. januar 2007 i prosent av folketall i Giske.

Arbeidsplasser og næringsstruktur

I dette kapitlet ser vi på næringsstrukturen og utviklingen i antall arbeidsplasser i Giske, basert på registerbasert sysselsettingsstatistikk fra SSB.

Privat næringsliv i Giske

I figuren til høyre ser vi hvordan arbeidsplassene i privat sektor er fordelt mellom hovedbransjer i 2006.

Industrien er største næring, og har 26 prosent av arbeidsplassene i privat sektor. Innenfor industrien er produksjon av næringsmidler største enkeltbransje.

Transport er nest største bransje. Det er naturlig nok sjøtransport som er viktig her, men det er også mange ansatte i tilknytning til flyplassen.

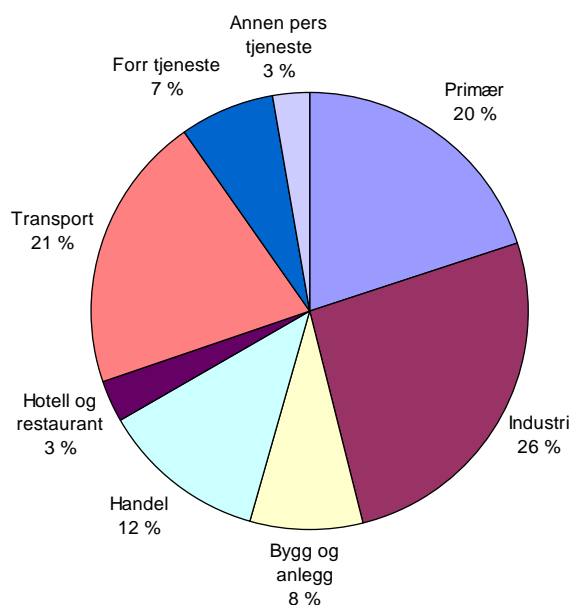
Giske har også mange arbeidsplasser i primærnæringene. Dette er først og fremst fiske og fiskeoppdrett.

Næringsstruktur i Giske, Møre og Romsdal og Norge

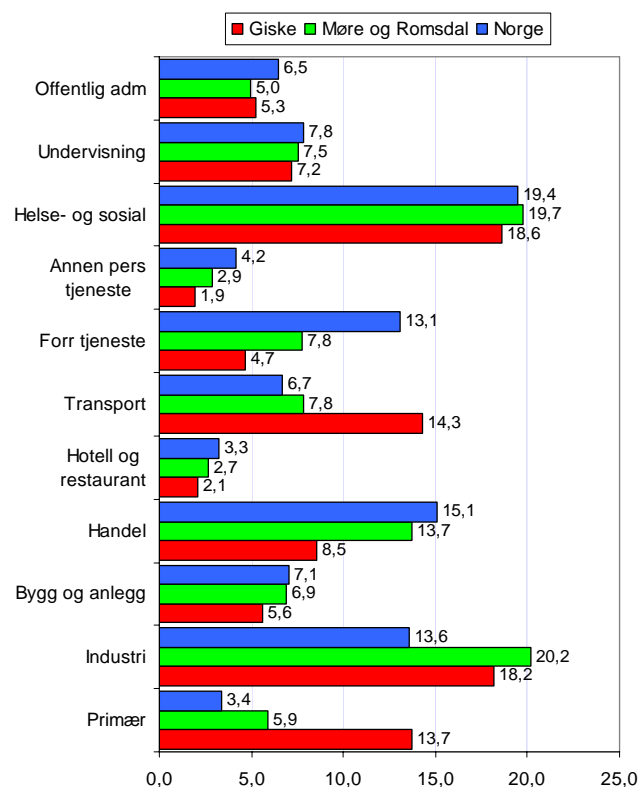
Vi kan sammenlikne næringsstrukturen i Giske med næringsstrukturen i Møre og Romsdal og Norge, som vist i figuren til høyre. Her er også offentlig sektor med.

Vi ser at Giske har en stor andel av arbeidsplassene i primærnæringene og transport. Industriandelen er høyere enn landsgjennomsnittet, men lavere enn for fylket.

Handel, bygg og anlegg, hotell og restaurant og de tjenesteytende næringene er forholdsvis små i Giske.

Figur 5: Andel sysselsatte i 2006 innenfor ulike bransjer, privat sektor.

Figur 6: Andel sysselsatte innenfor ulike bransjer, privat og offentlig sektor.

Strukturendringer i Giske

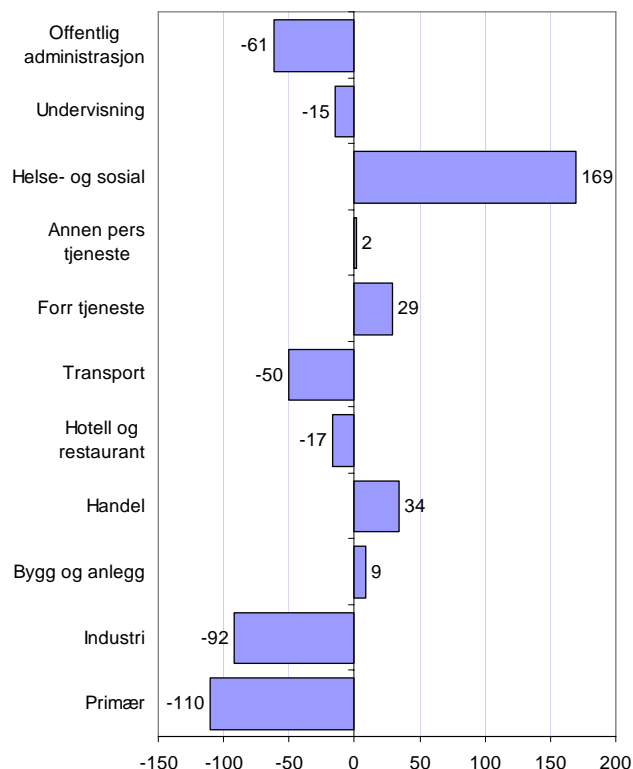
I figuren til høyre har vi vist endringene i antall arbeidsplasser i hovedbransjer i Giske mellom 2000 og 2006.

Det forsvant over 200 arbeidsplasser i primærnæringene og industrien mellom 2000 og 2006. Dette tapet utgjorde nesten ti prosent av arbeidsplassene i kommunen.

I offentlig administrasjon og transportbransjen var det også en nedgang med henholdsvis 61 og 50 arbeidsplasser,

Samtidig økte antall ansatte i helse og sosialtjenester med 169.

I bransjene handel, tjenesteyting og bygg og anlegg økte også antall arbeidsplasser.

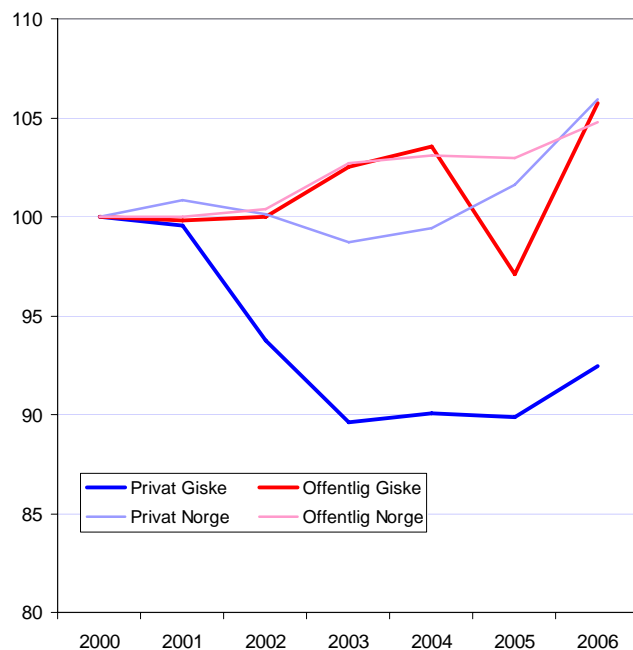

Figur 7: Endring i antall arbeidsplasser fra 2000 til 2006 i Giske.

Utvikling private og offentlige arbeidsplasser

Det her vært en vekst i offentlige arbeidsplasser i Norge de siste årene. Siden 2000 har antall offentlige arbeidsplasser økt med 4,7 prosent. I Giske har antall offentlige arbeidsplasser økt med 5,8 prosent i samme periode. Det er kommunal sektor som har økt i denne perioden i Giske. Statistikken fra SSB viser et litt pussig fall i kommunale arbeidsplasser i 2005.

Giske hadde sterk nedgang i privat sektor fra 2000 til 2003. I disse tre årene sank antall arbeidsplasser i privat sektor med over ti prosent. I 2006 økte antall arbeidsplasser litt igjen. Oppgangen er imidlertid ikke så stor som vi finner ellers i landet.

Figur 8: Utvikling i antall sysselsatte, privat og offentlig i Giske og Norge.

Pendling

I dette kapitlet presenteres statistikk over pendling. Data er hentet fra SSB: Registerbasert sysselsettingsstatistikk.

Utpendling fra Giske

Figuren til høyre viser hvor folk fra Giske pendler til.

Ålesund er helt dominerende, og hele 28,6 prosent av de sysselsatte i Giske har arbeidssted i Ålesund. Antallet som pendler mellom Giske og Ålesund øker også hvert år. I 2000 pendlet 25 prosent av de som hadde arbeid i Giske til Ålesund. Giske hadde 3379 sysselsatte i 2006, en økning fra 3256 i 2000. Arbeidsmarkedet i Ålesund er dermed svært viktig for Giske.

Andre kommuner betyr svært lite for sysselsettingen i Giske. Pendlere som er registrert med arbeidssted i Oslo, er oftest studenter som ikke har registrert flytting.

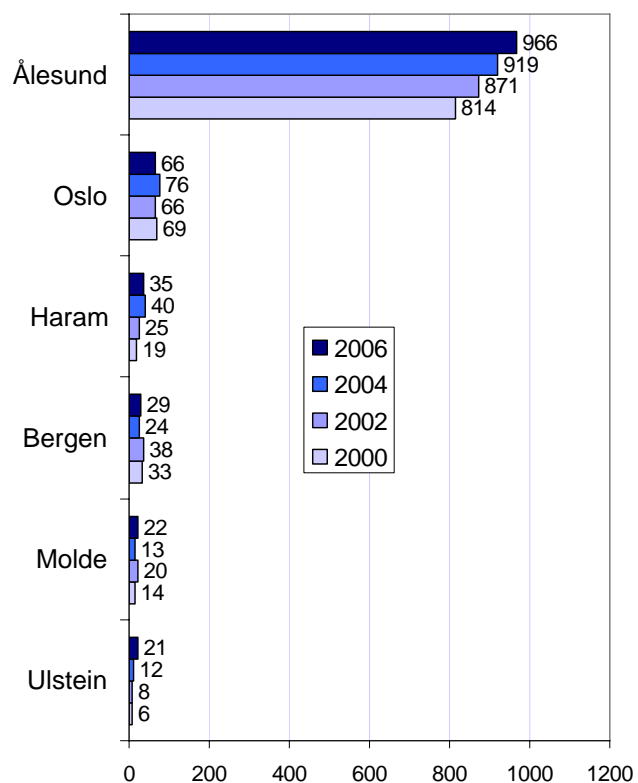
Innpendling til Giske

Det er langt færre som pendler inn til Giske, enn som pendler ut.

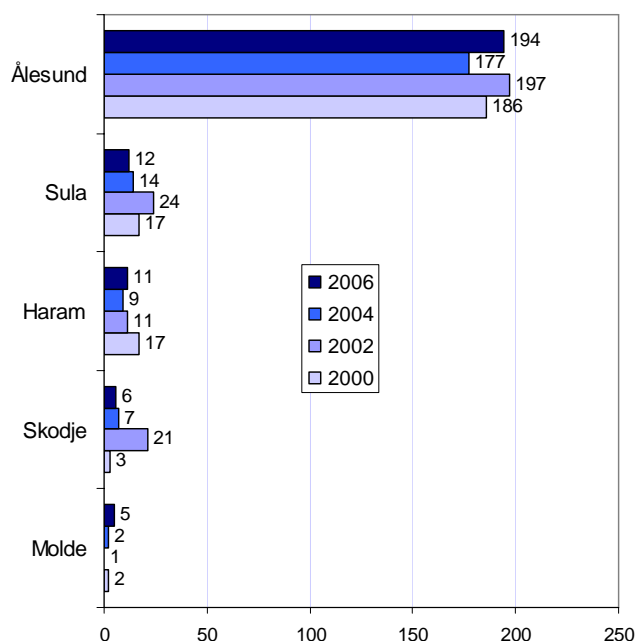
Flest innpendlere kommer fra Ålesund. Herfra kom 194 pendlere i 2006. Dette er flere enn i 2000, men færre enn i 2002.

Det er nærmest ingen innpendling fra andre kommuner.

Den store forskjellen mellom inn- og utpendlingen til Ålesund skyldes nok at det er overskudd på arbeidsplasser i Ålesund, mens det er underskudd i Giske.

Figur 9: Antall sysselsatte bosatt i Giske, som pendler til andre kommuner.

Figur 10: Antall sysselsatte bosatt utenfor Giske som pendler til Giske.

Netto pendling

Netto pendling regnes ut gjennom å se på avviket mellom innpendling og utpendling i prosent av antall arbeidstakere. Dersom tallet er positivt er det et overskudd på arbeidsplasser i kommunen.

Giske har hatt økende netto utpendling hvert år siden 2000.

Vi ser at Sula og Skodje også har økende utpendling.

Det er Ålesund som i sysselsetter det økende antallet pendlere fra Giske, Sula og Skodje. Antall arbeidsplasser i Ålesund økte med omtrent 2000 fra 2000 til 2006. Antall sysselsatte bosatt i Ålesund økte mindre, noe som nabokommunene har tjent på. For næringslivet i Ålesund er det naturligvis en fordel å ha et omland å rekruttere fra.

Arbeidsmarkedsintegrasjon

Arbeidsmarkedsintegrasjon regnes ut gjennom å se på summen av brutto utpendling og innpendling i prosent.

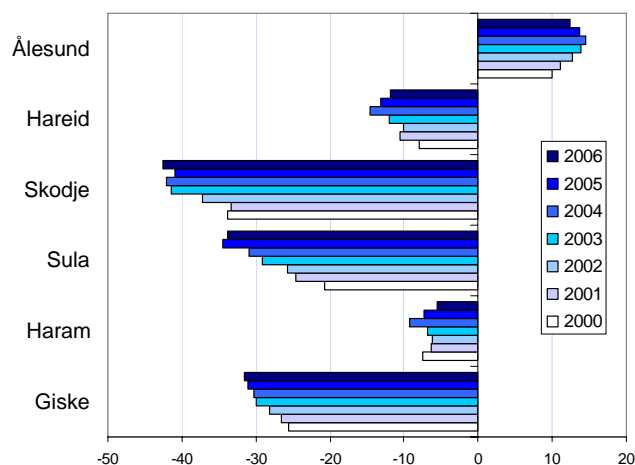
Dette sier noe om hvor integrert arbeidsmarkedet i området er med arbeidsmarkedene utenfor området.

I figuren har vi målt arbeidsmarkedsintegrasjonen i Giske og de andre kommunene i Møre og Romsdal.

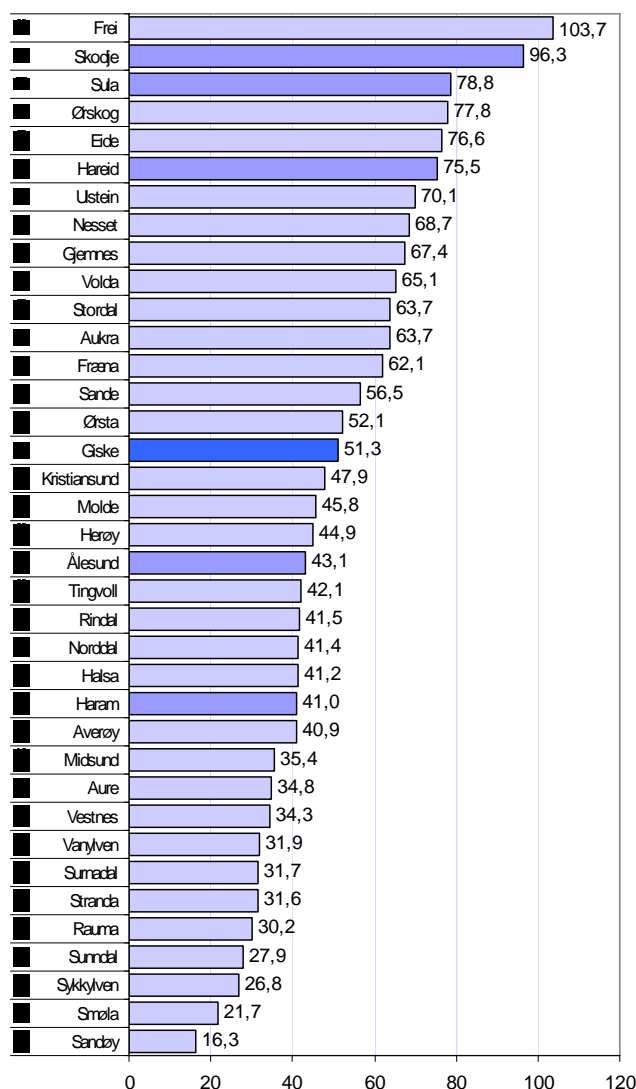
Vi ser at Skodje og Sula har svært stor arbeidsmarkedsintegrasjon. Hareid har også høy arbeidsmarkedsintegrasjon, men er mer orientert mot Ulstein enn Ålesund.

Giske har, til tross for stor utpendling til Ålesund, bare middels arbeidsmarkedsintegrasjon. Dette skyldes at det er lav innpendling til Giske, sammen med at det er få praktiske alternativer til Ålesund for utpendling, ettersom Ålesund både har det desidert største arbeidsmarkedet i regionen og er nærmest.

Haram har lavere arbeidsmarkedsintegrasjon enn de andre sammenlikningskommunene.

Figur 11: Netto pendling i Giske og nabokommuner i prosent av arbeidstakerne. Data: SSB.

Figur 12: Arbeidsmarkedsintegrasjon, innpendling + utpendling i prosent av arbeidstakere.

Attraktivitet

Vi måler attraktivitet¹ gjennom å se på kommunens netto innenlands flytting, i forhold til vekst i arbeidsplasser. Netto flytting er differansen mellom inn- og utflytting.

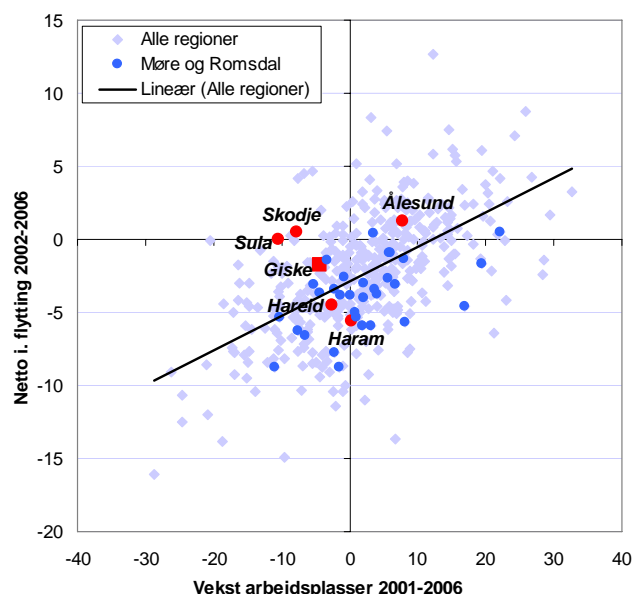
Det er normalt en positiv sammenheng mellom nettoflytting og arbeidsplasser, som vist med linjen i diagrammet. Noen kommuner har imidlertid en bedre flyttebalanse enn veksten i arbeidsmarkedet tilsier, og disse vil vi derfor karakteriserer som attraktive. Kommuner som evner å trekke til seg innbyggere, vil i neste omgang også få stimulert næringslivet gjennom økt lokal etterspørsel. Attraktivitet blir viktigere, ettersom stadig større andel av sysselsettingen i næringslivet er rettet mot lokal etterspørsel. Folk pendler også stadig mer, og dermed blir det en svakere sammenheng mellom arbeidsplasser og befolkning.

Skodje og Sula har hatt nedgang i arbeidsplassene, men har netto innflytting til tross for dette. Dermed blir de karakterisert som attraktive. Giske har også hatt nedgang i antall arbeidsplasser, men har lavere utflytting enn forventet ut fra dette. Giske er dermed også ganske attraktiv.

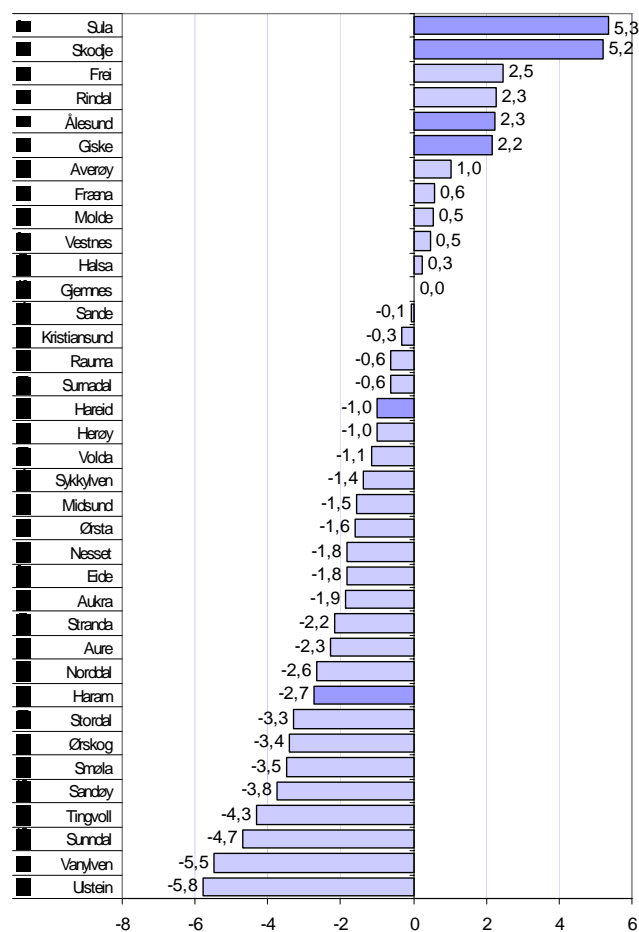
Ålesund har høyest netto innflytting, og høyere innflytting enn forventet ut fra arbeidsplassvekst. Hareid og Haram har imidlertid ganske stor utflytting, og synes med det å vært mindre attraktive.

I figur 14 har vi rangert kommunene i Møre og Romsdal med hensyn til attraktivitet. Denne indeksen viser differansen mellom faktisk netto innenlands innflytting og forventet innflytting basert på arbeidsplassveksten. Dette tilsvarer den vertikale avstanden mellom kommunens plassering i figur 13 og forventningslinjen.

Sula og Skodje skårer høyest av kommunene i Møre og Romsdal på attraktivitetsbarometeret. Ålesund og Giske er også blant de mest attraktive kommunene i fylket. Hareid og Haram er imidlertid lite attraktive.

Figur 13: Sammenhengen mellom nettoflytting og endring i arbeidsplasser i kommuner i Norge og Møre og Romsdal.

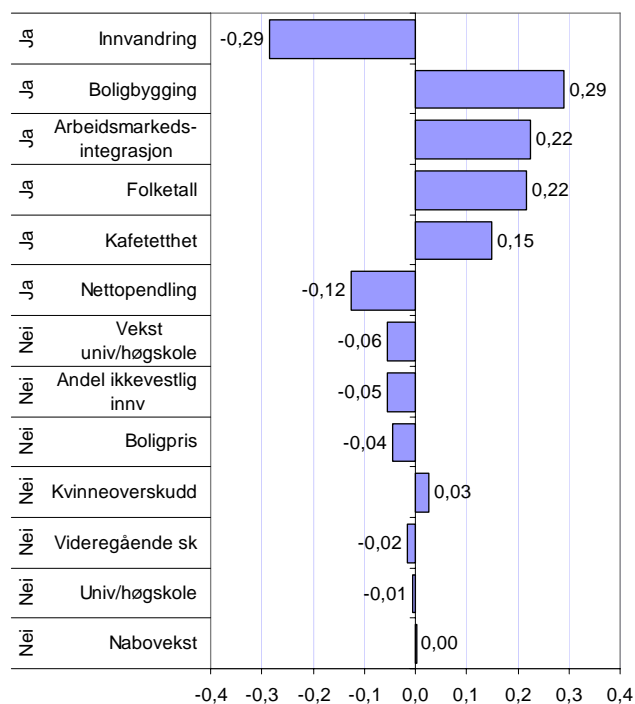

Figur 14: Attraktivitetsindeksen for kommuner i Møre og Romsdal, periode 2002-2006. Tallene til venstre angir rangering på attraktivitetsbarometeret blant de 431 kommunene i Norge.

Hva forklarer attraktivitet i kommunene?

Norske kommuners attraktivitet er analysert² sammen med en rekke andre kjennetegn ved kommunene, for å forsøke å forklare variasjonen i attraktivitet.

Resultatene av denne statistiske analysen er vist i figur 15.

Figur 15: Sammenheng mellom ulike forklaringsfaktorer og nettoutflytting, justerte betaverdier. Forhold som har signifikant betydning er markert med "ja" til venstre i figuren.

Innvandring. Kommuner med høy innvandring i perioden har lavere attraktivitet. Forklaringen på dette er antakelig at mange distriktskommuner med problemer med synkende folketall har hatt høy innvandring i perioden. Innvandrerne er imidlertid svært mobile, og flytter ofte fra den kommunen de innvandrer til. Statistisk sett fører 100 innvandrere i perioden til netto utflytting på 73.

Boligbygging. Det er en klar positiv sammenheng mellom boligbygging og innflytting. Årsakssammenhengen her går antakelig begge veier. Høy innflytting fører

til økt boligbygging, men kommunens tilrettelegging for boligbygging vil også kunne bety høyere innflytting. Det siste vil antakelig være mest merkbart i pressområder.

Arbeidsmarkedsintegrasjon er positivt for attraktiviteten. Kommuner som har gode pendlingsmuligheter er mer attraktive.

Størrelsen på **folketallet** i seg selv er attraktivt. Folkerike kommuner trekker til seg innflyttere.

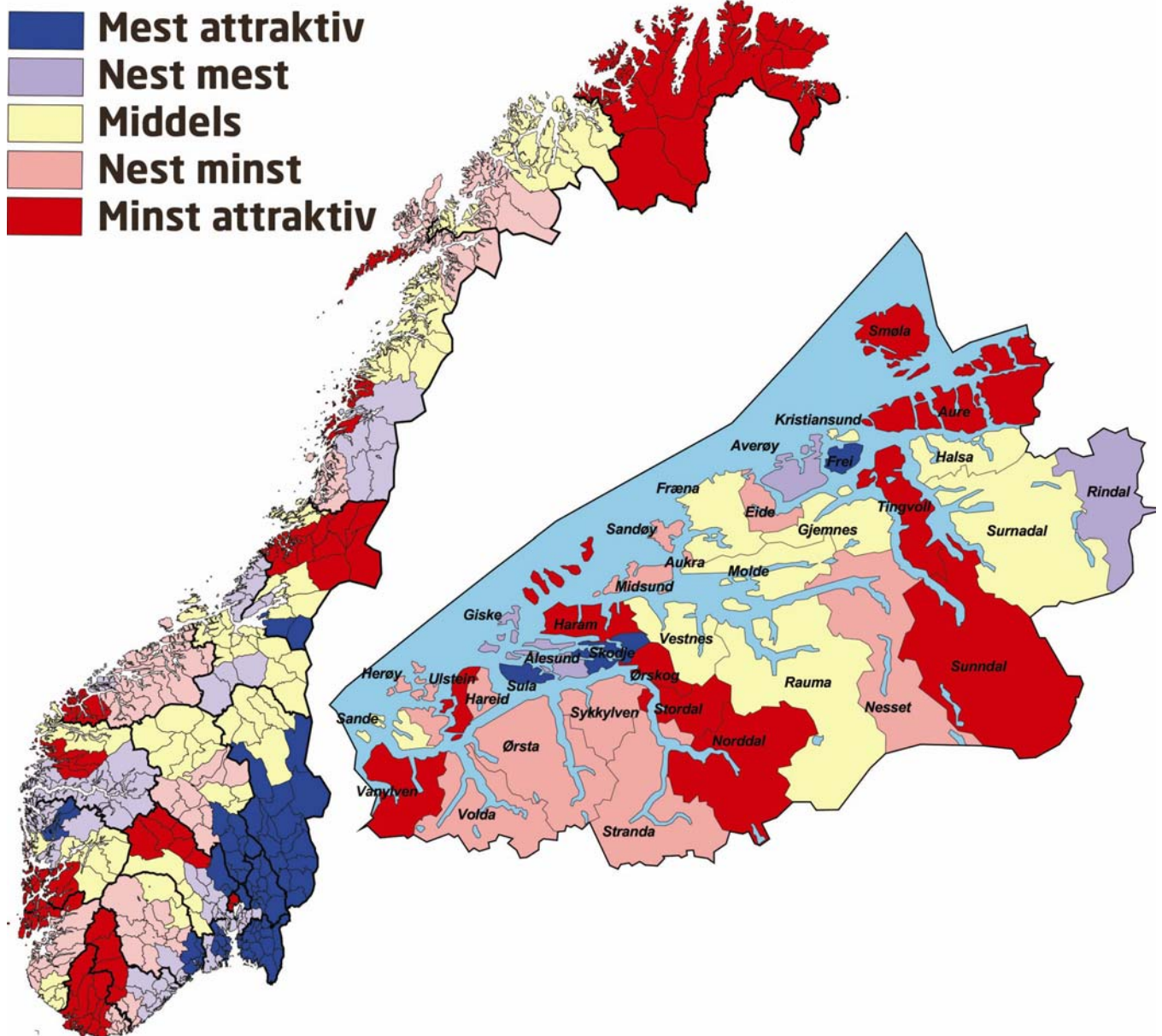
Høy **kafetetthet** er positivt for attraktiviteten. Kafetettheten er her målt som antall ansatte i barer, puber, kafeer og restauranter i prosent av befolkningen.

Nettoppendling virker negativt. Dette betyr at kommuner med høy netto utpendling har en tendens til å være mer attraktive. Dette er noe overraskende, ettersom kommuner med netto innpendling har overskudd på arbeidsplasser. Rent intuitivt skulle en forvente at slike kommuner trekker til seg nye innbyggere. En forklaring på dette er at kommuner med underskudd på arbeidsplasser kan sies å ha overskudd på folk. Dette overskuddet har kommunen opparbeidet seg over tid, kanskje nettopp fordi det er attraktivt å bosette seg der.

Giske har høy boligbyggingsaktivitet i perioden. Dette forklarer en del av attraktiviteten. Videre har Giske også stor netto utpendling. Den gode attraktiviteten til Giske synes derfor å være et resultat av at kommunen er et attraktivt bosted, med et stort arbeidsmarked i nabolaget.

Giske har derimot få kafeer å skilte med. Dette vil statistisk sett redusere innflyttingen.

Kart attraktivitetsbarometer

Figur 16: Attraktivitetsbarometeret for regioner i Norge, og kommuner i Møre og Romsdal. Fargene angir regions/kommunens rangering i forhold til de andre regionene/kommunene³.

Attraktivitetsbarometeret for regioner viser at det er en høy konsentrasjon av attraktive regioner på Østlandet. Akershus Vest, Asker og Bærum, skiller seg sterkt ut her med å være blant de minst attraktive. Mange av de mest attraktive regionene finner vi øst og nord for Oslo.

Ålesundregionen er i nest beste kategori, mens de andre regionene i Møre og Romsdal er blant de med nest laveste attraktivitet.

Vi ser at Ålesund, Sula, Skodje og Giske danner et område med høy attraktivitet.

Mange kommuner i Møre og Romsdal sliter ellers med dårlig attraktivitet, utflytting og dermed synkende folketall.

Vekst

For å undersøke regionale variasjoner i næringslivets vekst, har vi målt hvor stor andel av foretakene i ulike områder som har omsetningsvekst høyere enn prisstigningen⁴. Datakilde i dette kapitlet er regnskapsregisteret i Brønnøysund.

Andel vekstforetak i Giske, Møre og Romsdal og Norge

I figuren ser vi utviklingen i andel vekstforetak i Giske, Møre og Romsdal og Norge i perioden 1999-2006.

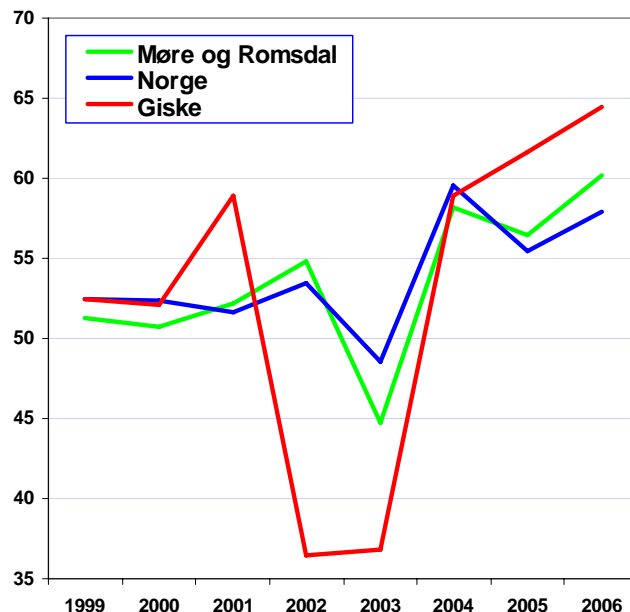
Næringslivet i Giske hadde svært dårlige år i 2002 og 2003. I disse to årene hadde omtrent to av tre bedrifter realnedgang i omsetning. I 2004 tok andel vekstforetak i Giske seg opp til landsgjennomsnittet, og i 2006 er det langt høyere andel vekstforetak i Giske enn både i fylket og landet ellers.

Andel vekstforetak i Giske og nabokommuner

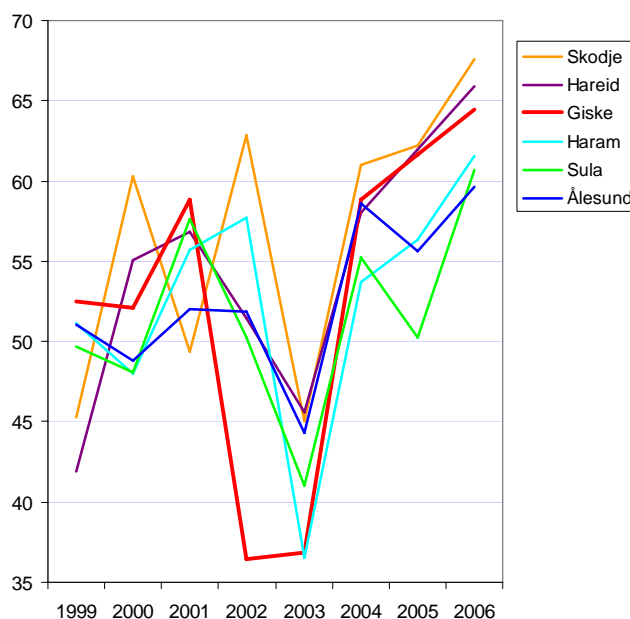
Nabokommunene til Giske har også hatt store svingninger de siste årene. 2003 var et dårlig år for alle nabokommunene.

I de tre siste årene har andel vekstforetak tatt seg kraftig opp i regionen, og alle kommunene har bedre vekst enn landsgjennomsnittet i 2006.

Skodje og Hareid har høyest andel vekstforetak i 2006, med Giske like etter, mens Ålesund og Sula har lavest.

Figur 17: Andel av regnskapspliktige foretak med realvekst i omsetning.

Figur 18: Andel av regnskapspliktige foretak med realvekst i omsetning.

Lønnsomhet

Regionale variasjoner i næringslivets lønnsomhet måler vi gjennom å se på andelen foretak som har positivt resultat før skatt. Datakilde i dette kapitlet er regnskapsregisteret i Brønnøysund.

Lønnsomhet i Giske, Møre og Romsdal og Norge

Næringslivet i Møre og Romsdal har hatt lavere lønnsomhet enn ellers i landet fra 1999 til 2005. I 2006 var andelen lønnsomme foretak i Møre og Romsdal høyere enn landsgjennomsnittet for første gang siden 1998.

Andelen lønnsomme foretak i Giske har vært lavere enn gjennomsnittet for både fylke og landet forøvrig i alle årene vi har tall for.

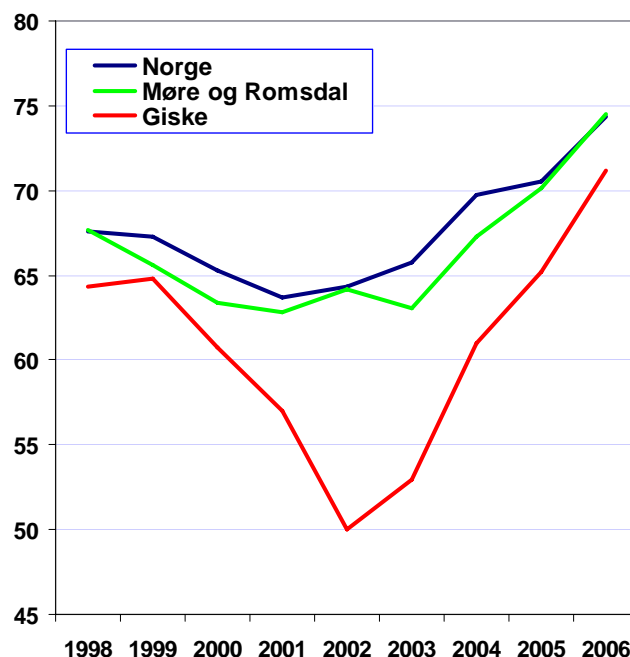
I 2002 var andelen lønnsomme foretak i Giske langt lavere enn ellers i landet. Bare halvparten av foretakene i Giske hadde overskudd dette året. Lønnsomheten i næringslivet i Giske har forbedret seg kraftig de siste årene, men ligger fremdeles under lands- og fylkesgjennomsnitt.

Lønnsomhet i Giske og nabokommuner

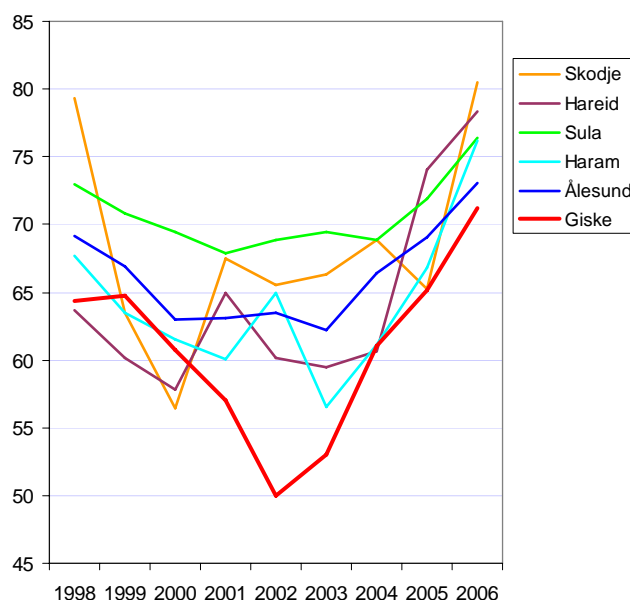
I figuren har vi sammenliknet lønnsomheten i næringslivet i Giske med nabokommunene.

Næringslivet i Giske har stort sett vært mindre lønnsomt enn i nabokommunene. Etter at lønnsomheten har blitt bedre de siste årene, er forskjellen ikke så stor som før.

Dette har antakelig sammenheng med næringsstrukturen i Giske. Det er mange foretak i fiske, fiskeoppdrett og næringsmiddelindustri, som er svært konjunkturutsatt. Kommuner med en stor andel bedrifter innen tjenesteytende næringer har både bedre lønnsomhet og mer stabil utvikling.

Figur 19: Prosentvis andel av regnskapspliktige foretak med positivt resultat.

Figur 20: Prosentvis andel av regnskapspliktige foretak med positivt resultat.

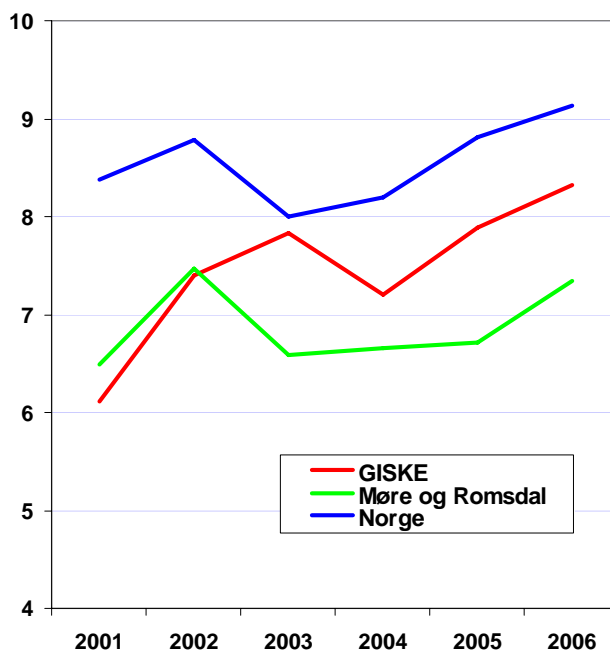
Nyetableringer

Vi kan måle etableringsaktiviteten i ulike områder gjennom å se på antall nyregistrerte⁵ foretak i Enhetsregisteret i prosent av eksisterende foretak.

Etableringsfrekvens i Giske, Møre og Romsdal og Norge

Etableringsfrekvensen i Møre og Romsdal har vært under landsgjennomsnittet i alle de siste årene. Hovedårsaken til dette er bransjestrukturen i fylket, med relativt lite tjenesteyting, hvor det generelt er mange nyetableringer.

Etableringsfrekvensen i Giske har vært langt høyere enn fylkesgjennomsnittet de siste årene, men under landsgjennomsnittet.

Figur 21: Etableringsfrekvens i Giske, Møre og Romsdal og Norge.

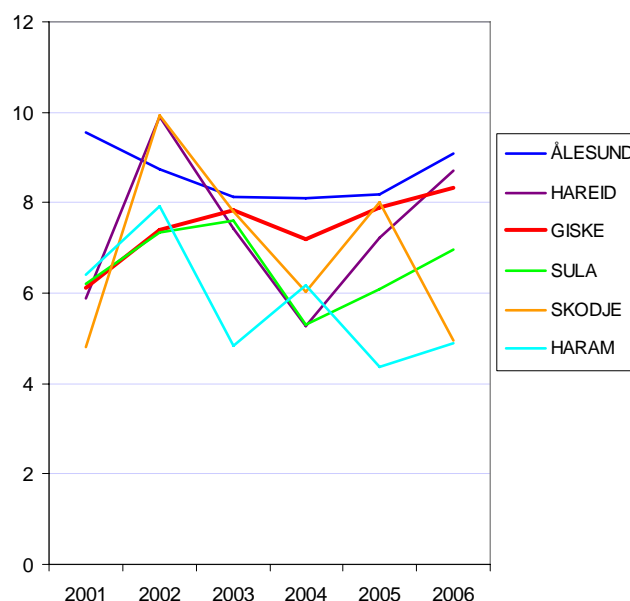
Etableringsfrekvens i Giske og nabokommuner

Når vi sammenlikner etableringsfrekvensen i Giske med nabokommunene, ser vi at etableringsfrekvensen i Giske har vært relativt høy de siste fem årene.

Ålesund har den høyeste etableringsfrekvensen i alle årene etter 2002. Byer har generelt høyere etableringsfrekvens, mye på grunn av bransjestrukturen.

Siste år har Hareid mange nyetableringer, og fikk en etableringsfrekvens litt høyere enn Giske.

Sula, Skodje og Haram har langt lavere etableringsfrekvens enn Giske i 2006.

Figur 22: Etableringsfrekvens i Giske og nabokommuner.

Næringslivsindeksen

Næringslivsindeksen⁶ for kommuner er sammensatt av de fire indikatorene:

- andel foretak med positivt resultat
- andel foretak med realvekst i omsetning
- etableringsfrekvens
- næringstetthet⁷.

Kommunenes rangering for de fire områdene blant landets 431 kommuner legges sammen, slik at laveste tall gir best resultat. Deretter rangeres kommunene fra 1 til 431 igjen⁸.

Utviklingen i Giske

Giskes utvikling på næringslivsindeksen er vist i figuren til høyre. Giske er her sammenliknet med alle de andre kommunene i landet, slik at verdien 1 betyr beste kommune i landet, mens 431 betyr dårligste kommune i landet. En plassering som nr 216 er akkurat middels blant kommunene (median).

Giske hadde laveste plassering i 2002, da kommunen var rangert på plass nr 373. Vi så tidligere i denne rapporten at næringslivet i Giske hadde svært dårlig lønnsomhet og vekst dette året. Etter 2002 har Giske hatt framgang på næringslivsindeksen hvert år.

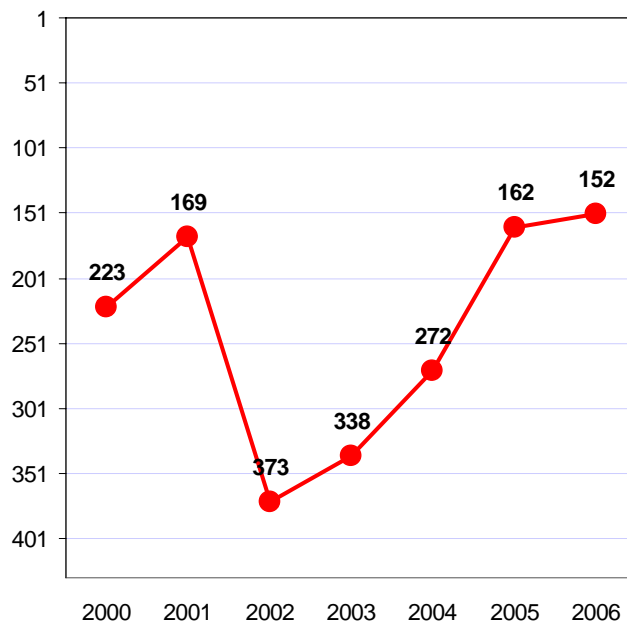
I 2006 er Giske nummer 152 av 431 kommuner på næringslivsindeksen.

Giske og nabokommuner

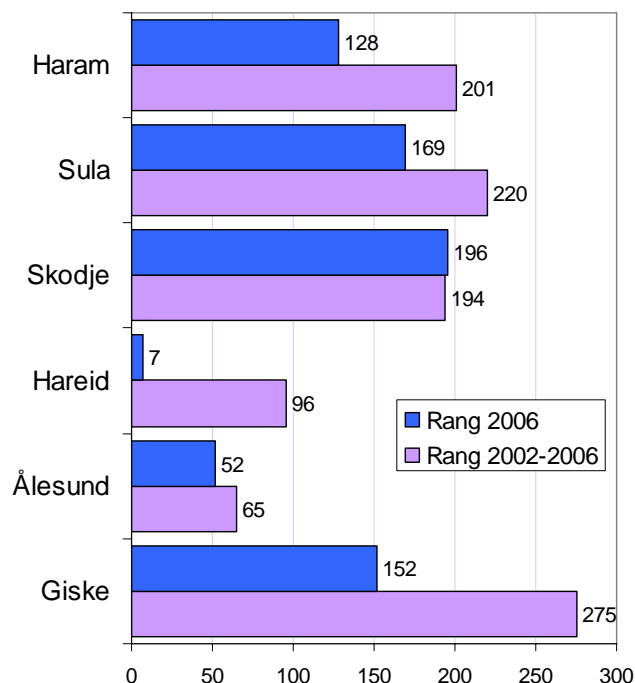
Næringslivet i Møre og Romsdal har hatt en kraftig forbedring i både vekst og lønnsomhet de siste årene, også sammenliknet med andre deler av landet.

Dette kan vi også se i Giske og nabokommunene. De fleste av kommunene har en langt bedre skår på næringslivsindeksen i 2006, enn gjennomsnittet de siste fem årene.

Hareid ble syvende beste næringslivskommune i landet i 2006, mens Ålesund ble nummer 52. Ulstein ble for øvrig nest beste kommune i 2006, bare slått av Sola.

Figur 23: Giskes rangering blant de 431 kommunene i landet på næringslivsindeksen.

Figur 24: Giske og nabokommunenes rangering blant de 431 kommunene i landet på næringslivsindeksen 2006 og gjennomsnitt 2002-2006.

Giskes skår på delindeksene

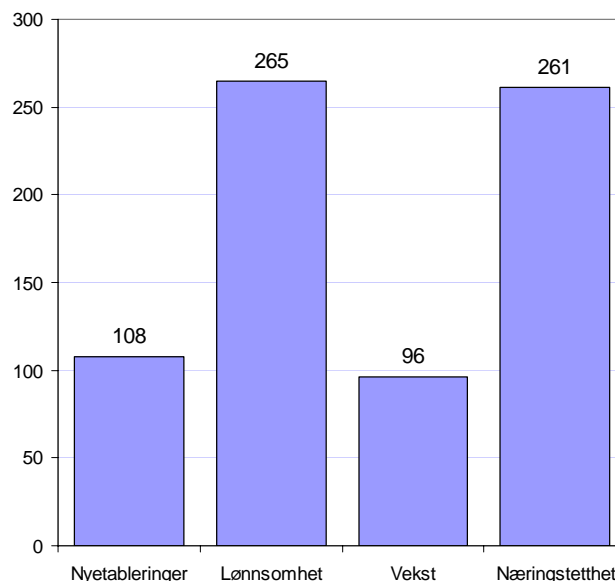
I figuren til venstre ser vi hvordan Giske har blitt rangert med hensyn til de enkelte delindeksene som utgjør næringslivsindeksen i 2006.

Giske hadde god vekst i næringslivet, og ble rangert som nummer 96 av alle kommunene i landet for denne indikatoren.

Giske hadde også bedre etableringsfrekvens enn medianen av kommunene, og ble rangert på plass nummer 108 for nyetableringer⁹.

Når det gjelder nærings tetthet, er Giske noe dårligere enn gjennomsnittet. Størrelsen på privat næringsliv (antall ansatte) i forhold til folketallet er mindre enn gjennomsnittet, og Giske får plass nummer 261 for nærings tetthet.

Lønnsomheten i næringslivet i Giske er også noe lavere enn gjennomsnittet, og her er Giskes rangering nr 265 av 431 kommuner

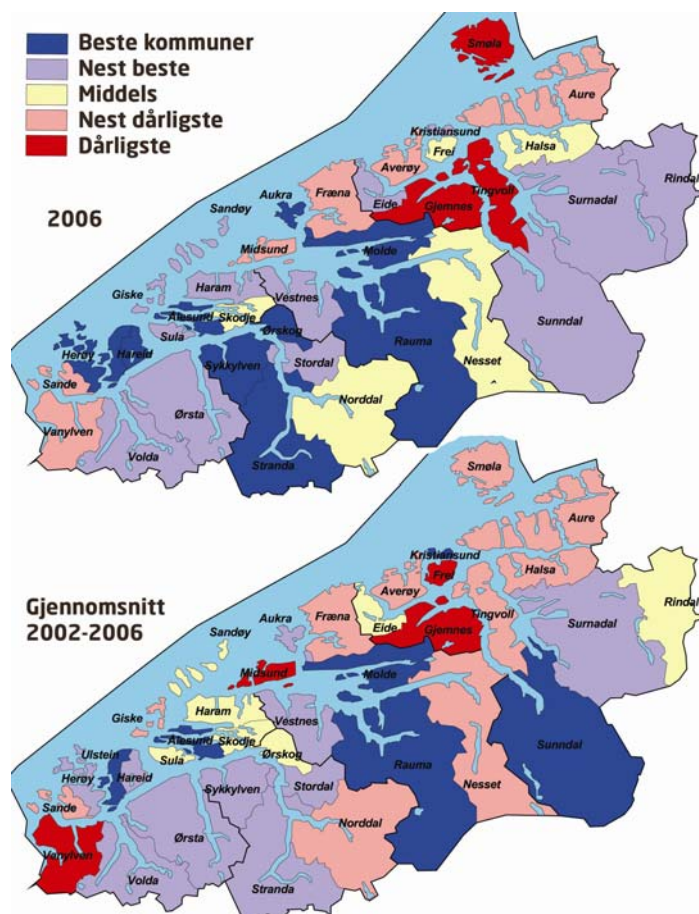
Figur 25: Giskes rangering for de ulike delindeksene som inngår i næringslivsindeksen, 2006.

Kart med næringslivsindeksen

I kartene til høyre kan vi se hvordan kommunene i Møre og Romsdal skårer på næringslivsindeksen. Øverst vises næringslivsindeksen i 2006, og underst næringslivsindeksen i gjennomsnitt siste fem år.

Mange kommuner i Møre og Romsdal gjorde det bra på næringslivsindeksen i 2006. Vi kan se at de fleste av kommunene sør i fylket er i beste eller nest beste kategori. Giske er i nest beste kategori. Kommunene på Nordmøre gjør det langt dårligere.

Vi ser av det underste kartet at Giske var i nest dårligste kategori når vi regner gjennomsnittet i de fem siste årene. Vi så tidligere at næringslivet i Giske hadde svært dårlige resultater i 2002 og 2003, og det var resultatene fra disse årene som fører til denne lave plasseringen.

Noter:

¹ Se mer om attraktivitet i rapporten "Attraktivitetsbarometer 2007", som kan lastes ned fra NHOs nettsider:

http://www.nho.no/files/NHO_attraktivitetsbarometer.pdf. Telemarksforskning-Bø har også laget attraktivitetsbarometer for fylkeskommunen i Møre og Romsdal med mer utfyllende stoff om dette.

² Analysen er basert på data for alle de 431 kommunene i Norge. Det er gjennomført en multipl regressjonsanalyse hvor netto innenlands flytting er avhengig variabel, med endring i arbeidsplasser og en rekke andre mulige forklaringsvariable som uavhengige variable. I tolkningene må en ta høyde for at årsaks/virkningsforholdene kan gå begge veier, at viktige forklaringsvariable kan mangle, og at det er interne sammenhenger mellom forklaringsvariablene som ikke blir fanget opp.

³ Alle kartene i denne rapporten bruker fargekoder hvor regioner eller kommuner er delt inn i fem kategorier i henhold til rangeringen. Beste kategori er de 20 prosent med de høyeste verdiene, nest beste er fra 20-40 prosent, etc.

⁴ Merk at alle bedrifter teller likt med denne metoden. Små bedrifter vil telle likt med de største. Det samme gjelder målingene av lønnsomhet i neste kapitell. Dersom en bruker summerte tall vil en ofte bare avspeile utviklingen i de største bedriftene, derfor vil metoden vi har brukt være bedre for å få fram geografiske forskjeller. Ettersom både vekst og lønnsomhet er målt med regnskapsdata, vil en ikke fange opp avdelinger av konsern med hovedkontor andre steder. Disse er ofte store arbeidsgivere, men få av antall. Dermed vil dette ikke ha særlig påvirkning på resultatene. I det foregående kapitlet om arbeidsplasser, har vi imidlertid brukt andre datakilder der vi også fanger opp avdelinger med hovedkontor andre steder og ikke regnskapspliktige virksomheter.

⁵ Ikke alle nyregistrerte foretak er reelle nyetableringer, en del registreringer skyldes eierskifte, skifte av selskapsform etc. Omtrent 70 prosent av nyregistreringene er reelle nyetableringer. Her har vi utelatt holdingselskaper fra statistikken, ettersom disse ikke har selvstendig virksomhet. Vi har også utelatt selskapsformer som vanligvis ikke er kommersielle, som foreninger, borettslag etc. Selskapsformer vi har brukt er ASA, AS, ENK, ANS, DA, BA og NUF.

⁶ Næringslivsindeksen brukes også i rangering av næringsutvikling for regioner, les mer i "NæringNM" som publiseres av NHO hvert år.

⁷ Næringstetthet måles som antall sysselsatte i næringslivet i prosent av antall innbyggere.

⁸ Når vi lager næringslivsindeksen for regioner, bruker vi et poengsystem basert på verdiene for de ulike indikatorene. Statistikken for kommuner har imidlertid det problemet at enkelte kommuner bare har et par regnskapspliktige foretak. Disse får dermed lett ekstreme verdier, f.eks 0 prosent lønnsomme bedrifter, eller 100 prosent. Derfor bruker vi rangeringstallene, noe som gjør at dette problemet ikke er så påtakelig.

⁹ Det kan kanskje virke litt rart at Giske kommer så bra ut for etableringsfrekvensen ettersom vi så at denne lå langt under landsgjennomsnittet. Det er imidlertid slik at de største byene, som Oslo, Bergen og Trondheim har svært høy etableringsfrekvens, og dette drar opp landsgjennomsnittet kraftig. De fleste kommunene har derfor en etableringsfrekvens under landsgjennomsnittet. En kommune som har etableringsfrekvens akkurat som landsgjennomsnittet ville faktisk blitt rangert så høyt som nr 61 av 431 kommuner.